

Sarlósboldogasszony, 1962

Gyermekkoromban évente egyszer látogattuk meg a vasi Hegyháton fekvő kis faluban apai nagyszüleimet meg az ott és a környező településeken élő apai ági rokonokat. A nagy távolság (közel egynapos utazás, három átszállással, éjszaka hálókocsiban), eleinte a határsávba való belépés nehézségei és más körülmények miatt egy-egy év talán még ki is maradt. Alföldi anyai nagyanyám egyszer jött velünk, hogy meglátogassa a „nászékat”, akik Szombathelyen túlra sose merészkedtek, leszámítva nagyapa doberdói vagy isonzói nemzedéki kalandját. Az is még legénykorában történt. Szüleimmel Pesttől negyven kilométerre, dombos vidéken éltünk, amelyet úgy tekintettem, mint a világ közepét. Azért is, mert a Gödöllő-Ceglédberceli dombság utolsó nyúlványain feküdt a falunk (azzal kezdve hét dombot tartottam számon, Róma volt nekem az!), és mert nem volt olyan lapos, mint szülőföldem, a kiskunsági homokbuckák világa, de nem is volt olyan hegyes-völgyes, mint az alpokalji, határszéli vidék. A nyár második felében mindig baptista anyai nagyanyámmal nyaraltam az orgovány-bugaci tanyán, Sarlósboldogasszonykor meg Vasban. Minden más volt, mint az Alföldön vagy annak szélén: a domborzat, a növények: fenyők, páfrányok, ciklámenek, az illatok, az erős nyugat-dunántúli tájszólás, nagymama főzje. S még ezeknél is inkább az esti harangszó, melyre az egész falu elcsöndesedett. Nagyszüleim is az Úrangyalát mormolták vacsora előtt.

A faluban akkor még nem volt templom, így misére a szomszéd községbe, Szarvaskendre jártak át a dögörhegyiek. Aki megtehetette, mindenki. A Sarlósboldogasszony-napi „bucsui” nagymisére a hegyháti aprófalvak, Döröske, Nagymizdó meg a többiek is csatlakoztak hozzájuk. Ötven év után is a szemem előtt van, amint —az autós világ előtt, s mikor még busz is csak naponta néhány járt Körmentre— az ünneplőbe öltözött hívek hosszan elnyúló menetben gyakorolnak a kövezetlen, poros úton, aratásra váró vagy learatott gabonaföldek között, aztán Szarvaskend előtt betérnek az erdőbe, majd fölkapaszkodnak a völgyből a templomos faluba. Kisgyermekkoromban, mikor már végig gyakorolnom kellett, komoly zarándoklat volt a háromkilométeres út, és nagy hegyek a dombok. És hatalmasnak láttam a kis barokk templomot. Sokkal nagyobb volt, mint az otthoni, tápiószülyi Kisboldogasszony-templom, első iskolám mellett, ahová —más vallású létemre— kíváncsiságból be-benéztem. Arrafelé járva, aztán temetéseken, esküvőkön. Itt csak harmónium szólt, de Szarvaskenden, misére érkeve, már zúgott orgona. Apám föl vitt a karzatra, onnan néztük a papot, a tömeget, meg a pedált taposó kántort. (Roppant tekintélye volt papnak-kántornak; nagyapám később még megérte, hogy unokája orgonált a misén, s latinul tanult.) Megmagyarázhatatlanul vonzott a pap aranyszínű palástja és ahogy a népek háttal hajlongott, emelgette a kezét, néha kifelé fordult, keresztet rajzolt. S a latin, a különös latin kántálása, mindeneke előtt. Arra a búcsúra emlékszem először világosan, amikor baptista nagyanyám is velünk volt látogatóban. Sarlósboldogasszonykor. 1962-ben.